ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະການຜະລິດກະສິກຳ ໃນເຂດການທຳການ ຜະລິດສາລີ ທີ່ແຂວງໄຊຍະບູລີ ແລະ ຊຽງຂວາງ

EFICAS project

ສາລະບານ

- ການສຳຫຼວດ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອເຂົ້າເຖິງ ການ ປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່
- ຜົນໄດ້ຮັບ
  - ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງວາຂອງສາລີ (ແລະ ການແຕກຕົວ?)
  - ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະປົກຫຸ້ມຂອງທີ່ດິນ
  - ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ
- ການລວມເອົາຊຸດຂໍ້ມູນເຂົ້ານຳກັນ
- ສະຫຼຸບ

ການສຳຫຼວດ ແລະ ຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ນຳໃຊ້

ແຂວງໄຊຍະບູລີ	ແຂວງຊຽງຂວາງ
ການສຳຫລວດ ຂໍ້ມູນເສດຖະກິດສັງຄົມ	
ຂໍ້ມູນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ: *ພົນລະເມືອງ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນ, ລາຍຮັບ, ກິດຈະກຳທ່ຽວກັບການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ນອກການຜະລິດກະສິກຳ , ອື່ນໆ.*	
21 ບ້ານ ໃນ ເມືອງບໍ່ແຕນ, ແກ່ນທ້າວ, ປາກລາຍ ແລະ ທົ່ງມີໄຊ	8 ບ້ານ ໃນເມືອງຄຳ ແລະ ແລະ ໝອງແຮດ
2000 ກว่าຕົວຢ່າງ ຄົວເຮືອນ ໃນປີ 2005-2008 630 ຕົວຢ່າງ ຄົວເຮືອນ ໃນປີ 2014	240 ຕົວຢ່າງ ຄົວເຮືອນ ໃນ ປີ 2009 & 2016
ພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ	
ການຈຳແນກການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະປົກຫຸ້ມຂອງທີ່ດິນອອກເປັນ 9 ປະເພດ: *ພື້ນທີ່ທົ່ງນາ, ເຂດປູກພືດກະການສິນ,ປ່າເລົ່າ, ປ່າເລົ່າອ່ອນຫຼືໄມ້ພຸ່ມ, ປ່າຫ່າງແລະຜະສົມ, ປ່າໄມ້ຕົບ, ສາຍນ້ຳ, ພື້ນທີ່ປູກສ້າງ, ເມກ*	
ເນື້ອທີ 242,729 ຮຕ ກວມເອົາ: ເມືອງບໍ່ແຕນ, ແກ່ນທ້າວ, ປາກລາຍ	ເນື້ອທີ 50,600 ຮຕ ກວມເອົາ: ເມືອງຄຳ ແລະ ແລະ ໝອງແຮດ
ພາບຖ່າຍດາວທຽມ SPOT (ລາຍລະອຽດ 6m)	ພາບຖ່າຍດາວທຽມ Landsat (ລາຍລະອຽດ 30m)

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສາລີ ໃນສອງເຂດພື້ນທີ່ສຶກສາ

- ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສາລີ (ແລະການແຕກຕົວ?)
  - ການຜະລິດຂະຫຍາຍຕົວໄວ ໃນປີ 2003 ທີ່ແຂວງໄຊຍບູລີ; 2005-2006 ທີ່ແຂວງຊຽງຂວາງ
  - ສັງເກດເຫັນການຜະລິດໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຊັດເຈນ ໃນແຂວງໄຊຍບູລີ ແຕ່ປີ 2010 -> ປ່ຽນໄປສູ່ການຜະລິດມັນຕົ້ນແລະພືດພັນຢ່າງອື່ນ ຫຼັງສິບປີຂອງຜະລິດສາລີເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.
- ຕົວຂັບເຄື່ອນ ສຳລັບ ການປ່ຽນແປງ ພູມມີທັດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່

ການຜະລິດສາລີ ໃນແຂວງໄຊຍບູລີ ແລະ ຊຽງຂວາງ (1995-2014)

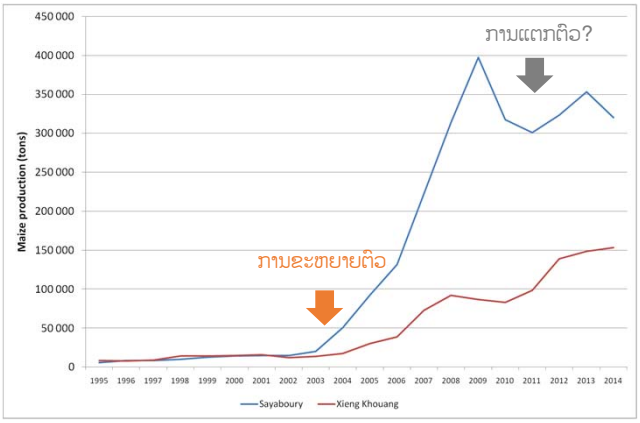

ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະປົກຫຸ້ມຂອງທີ່ດິນ

ເມືອງບໍແຕນ, ແກ່ນທ້າວ & ປາກລາຍ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ

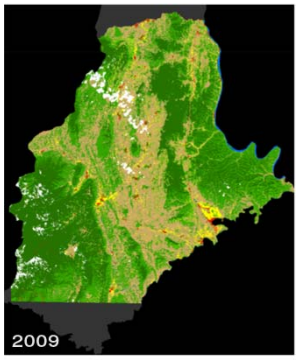

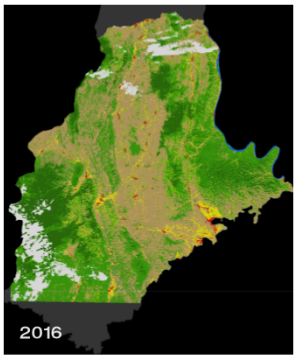

[1] ພື້ນທີ່ ທົ່ງນາ
[2] ພື້ນທີ່ປູກພືດເນີນສູງ
[4] ພື້ນທີ່ປ່າເລົ່ານ
[5] ພື້ນທີ່ປ່າຫ່າງ
[6] ພື້ນທີ່ປ່າຕຶບ
[7] ພື້ນທີ່ໜອງນ້ຳ
[8] ພື້ນທີ່ປູກສົ້ງ
[9] ກ້ອນເມກ

ເມືອງຄຳ ແລະໜອງແຮດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ

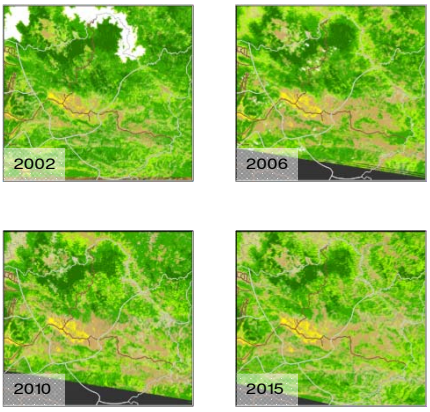

ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະປົກຫຸ້ມຂອງທີ່ດິນ

- **ການປ່ຽນແປງການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໃນພື້ນທີ່ສຶກສາ**

ແຂວງໄຊຍະບູລີ 2009-2016

ແຂວງຊຽງຂວາງ 2002-2015

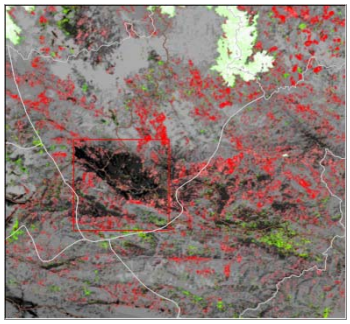

ການຫຼຸດລົງຂອງພື້ນທີ່ປ່າໄມ້
ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພື້ນທີ່ປ່າໄມ້

ປ່າໄມ້ຫ່າງແລະ ປ່າໄມ້ຕຶບໄດ້ຖືກທຳລາຍ (ຫລາຍກວ່າ 30,000 ຮຕ) ແລະ ສວນໃຫ່ຍແມ່ນໄດ້ຖືກປ່ຽນໄປເປັນ ພື້ນທີ່ປູກພືດກະສິກຳ (upland crops) ປະມານ 96%.

ໂດຍທົ່ວໄປການທຳລາຍປ່າໄມ້ແມ່ນສູງຫລາຍໃນສອງເຂດພື້ນທີ່ສຶກສາ, ຍົກເວັ້ນນ້ອຍຈຳນວນເຂດຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປ່າໄມ້.

ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະປົກຫຸ້ມຂອງທີ່ດິນ

- **ການປ່ຽນແປງຂອງພື້ນທີ່ນາ ໃນພື້ນທີ່ສຶກສາ**

ແຂວງໄຊຍະບູລີ 2009-2016

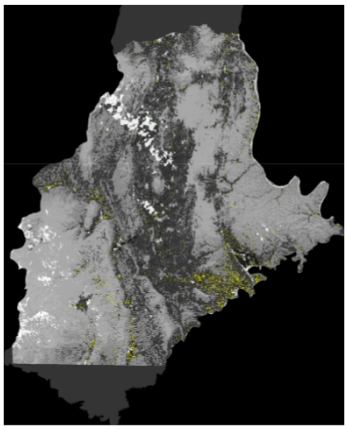

ແຂວງຊຽງຂວາງ 2002-2015

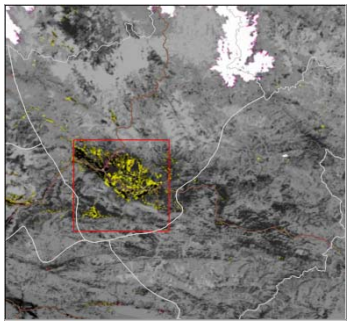

Decreasing paddy

Increasing paddy

ພື້ນທີ່ຂອງພື້ນທີ່ທົ່ງນາແມ່ນໄດ້ມີການຂະຫຍາຍ (ຫລາຍກວ່າ 7,000 ຮຕ) ພື້ນທີ່ສວນໃຫ່ຍແມ່ນມາຈາກການປ່ຽນຂອງພື້ນທີ່ກະສິກຳເນີນສູງ (81 %) ແລະ ປ່າໄມ້ຫ່າງ (14 %) ແລະ ຮອງມາແມ່ນປ່າເລົ້າ.

ໃນເມືອງຄຳ, ພື້ນທີ່ພື້ນທີ່ທົ່ງນາແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງ ແລະປ່ຽນໄປເປັນດິນປະເພດອື່ນ ໂດຍສະເພາະ ເຂດທີ່ຢູ່ຕາມເສັ້ນທາງ (ຜົນກະທົບຂອງການ ຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ເຂດໃຈກາງຕົວເມືອງ)

ຮູບແບບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

- **ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ກະສິກຳ, ການຕົວອີ່ມຕົວຂອງທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງພືດພັນ**
  - ຫຼັງຈາກພົນທີ່ໄດ້ຂະຫຍາຍຢ່າງວ່ອງໄວ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຄົວເຮືອນປະກົດວ່າໄດ້ເຂົ້າເຖິງຈຸດອີ່ມຕົວ – ກ່ຽວກັບສັນຍາໄດ້ຖືກສັງເກດເຫັນເລັກນ້ອຍ ໃນເມືອງຄຳ ແລະ ແກ່ນທ້າວ.
  - ໃນພື້ນທີ່ຜະລິດສາລີທີ່ເປັນເວລາດົນນານ, ການຕົວອີ່ມຕົວຂອງທີ່ດິນແມ່ນ ຖືກປະກອບດ້ວຍຂະບວນການກະຈາຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງພືດພັນ.

ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກພືດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃນເມືອງຄຳ (2005-2015)

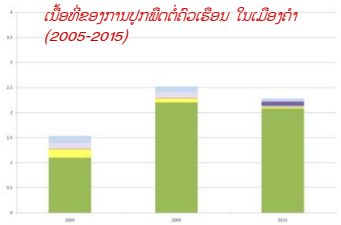

ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກພືດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃນເມືອງໜອງແຮດ (2005-2014)

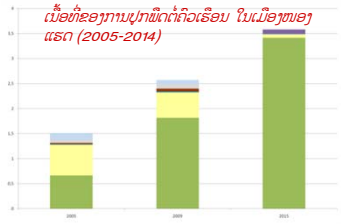

ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກພືດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃນບ່ແຕນ (2005-2014)

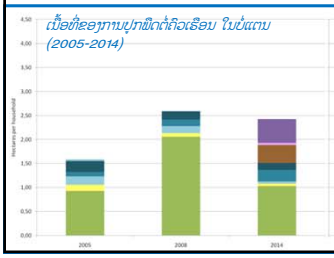

ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກພືດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃນແກ່ນທ້າວ (2005-2014)

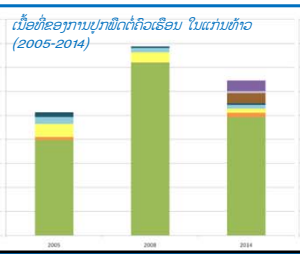

ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກພືດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃນປາກລາຍ (2005-2014)

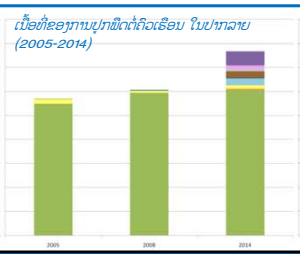

ເນື້ອທີ່ຂອງການປູກພືດຕໍ່ຄົວເຮືອນ ໃນທົ່ງມີໄຊ (2005-2014)

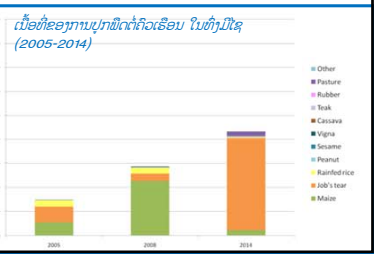

ຮູບແບບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

- **ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນ ໃນເສດຖະກິດຄົວເຮືອນ**
  - ລາຍໄດ້ຄົວເຮືອນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີສວນຮ່ວມມືໄລຍະບໍ່ດົນໃນການຜະລິດສາລີ ຄືທົ່ງມີໄຊ ແລະ ໜອງແຮດ.
  - ທາງກົງກັນຂ້າມ, ລາຍໄດ້ຈາກການຜະລິດກະສິກຳຫຼຸດລົງໃນພື້ນທີ່ຜະລິດສາລີເປັນເວລາດົນນານ.
  - ຮູບແບບການກະຈາຍລາຍຮັບທີ່ຊັດເຈນສາມາດສັງເກດເຫັນໃນພື້ນທີ່ສຶກສາທັງໝົດ -> ກິດຈະກຳນອກຈາກການເຮັດກະສິກຳ + ການລ້ຽງສັດ

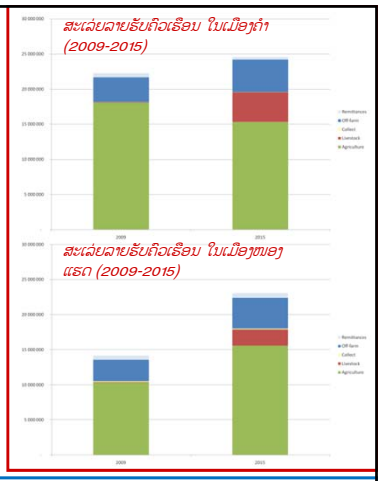

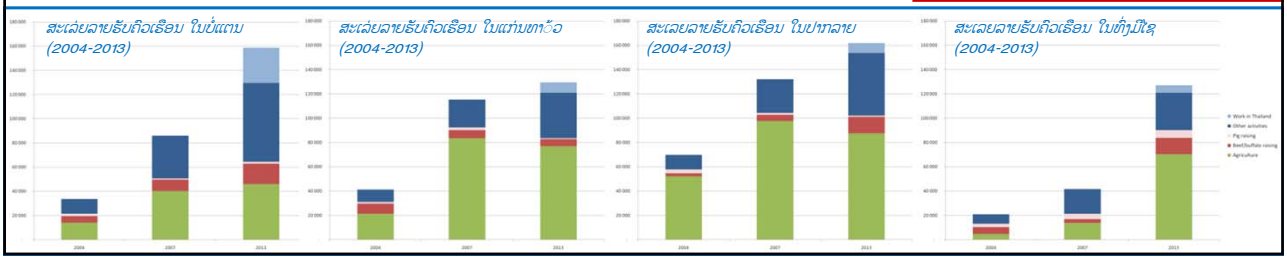

ຮູບແບບວິຖີທີ່ຊີວິດການເປັນຢູ່

- **ຜົນກະທົບຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນຂອງຂະຫຍາຍຕົວການປູກສາລີຕໍ່ກັບຄວາມທຸກຍາກ**
  - ຄວາມທຸກຍາກຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນພື້ນທີ່ ທີ່ຫາກໍໄດ້ມີສວນຮ່ວມໃນຂະຫຍາຍຕົວຂອງສາລີ ຄື ທົ່ງມີໄຊ ແລະ ໜອງແຮດ
  - ໃນໄລຍະປານກາງ, ພື້ນທີ່ທີ່ມີສວນກ່ຽວຂອງກັບການຜະລິດສາລີ ສະແດງຫົວໜ່ວຍຕົວເລກກ່ຽວກັບຄວາມທຸກຍາກເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໜ້າເປັນຫ່ວງ ຄື ບໍ່ແຕນ, ແກນທ້າວ ແລະ ປາກລາຍ.

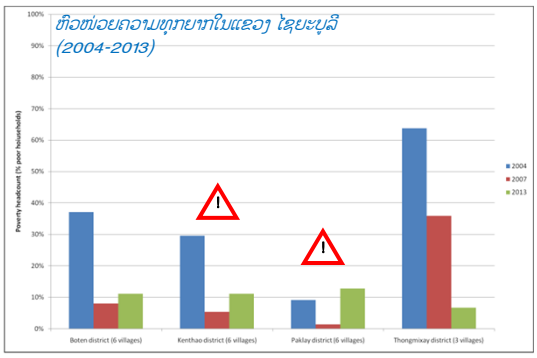

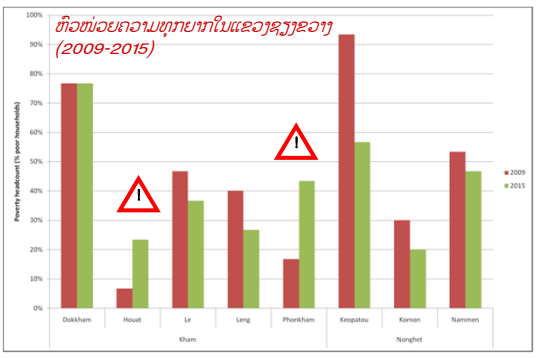

ການລວມເອົາຊຸດຂໍ້ມູນເຂົ້ານຳກັນ (ກຳລັງດຳເນີນ...)

ສອງຕົວຢ່າງ:

1. ການຫຼຸດລົງໃນການເຮັດກະສິກຳແລະການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປ່າໄມ້, ເມືອງແກ່ນທ້າວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ
2. ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ນາ ເມືອງແກ່ນທ້າວ ແຂວງໄຊຍະບູລີ.

1. ການຫຼຸດລົງໃນການເຮັດກະສິກຳຕາມເສັ້ນທາງເລກ 4, ເມືອງແກ່ນທ້າວ.

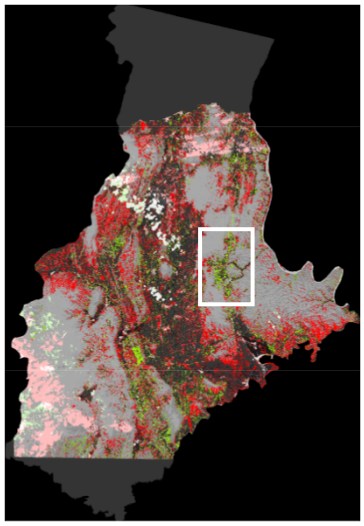

- ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປ່າໄມ້ (pixel ສີຂຽວ) ອ້ອມເຂດ ບ້ານຫ້ວຍເພັດ , ຫ້ວຍລອດ
- ແຮງຂັບເຄື່ອນໂດຍແມ່ນ ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງການປະກອບອາຊີບ (ອາຊີບນອກຈາກການເຮັດກະສິກຳ)

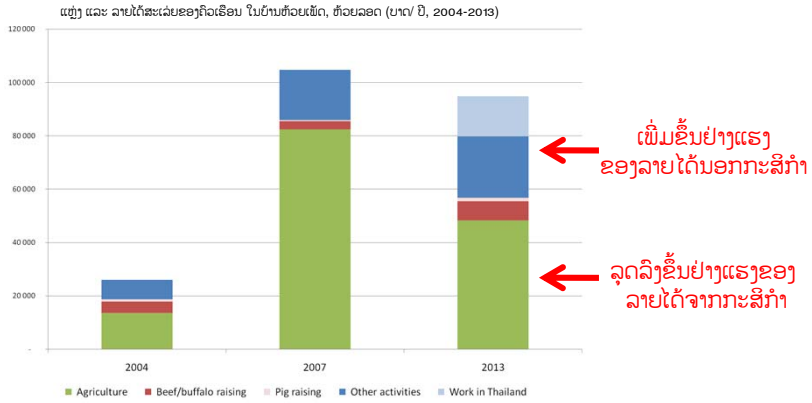

1. ການຫຼຸດລົງໃນການເຮັດກະສິກຳຕາມເສັ້ນທາງເລກ 4, ເມືອງແກ່ນທ້າວ.

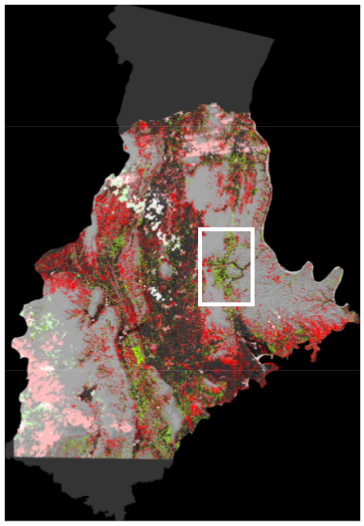

- ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປ່າໄມ້ (pixel ສີຂຽວ) ອ້ອມເຂດ ບ້ານຫ້ວຍເພັດ , ຫ້ວຍລອດ
- ແຮງຂັບເຄື່ອນໂດຍແມ່ນ **ການຂາຍທີ່ດິນ** (ການປ່ຽນແປງເປັນປ່າເລົ້າ/ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງ).

ອີງຕາມອຳນາດການປົກປົກຄອງບ້ານຫ້ວຍເພັດ *"ຊາວບ້ານຫຼາຍຄົນໄດ້ຂາຍທີ່ດິນບາງຕອນ ໃນບໍ່ເທົ່າໃດປີທີ່ຜ່ານມາ. ປະມານ 10 ຄອບຄົວຂາຍ 17 ຮຕ ໃນປີ 2015 ແລະ 20 ຄອບຄົວຂາຍ 30 ຮຕ ໃນປີ 2014 ".*

ອີງຕາມອຳນາດການປົກປົກຄອງບ້ານຫ້ວຍລອດ: *"ນັບຕັ້ງແຕ່ 2013, ທີ່ດິນປະມານ 80 ຮຕ ໄດ້ຮັບຂາຍໂດຍຊາວບ້ານໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າທີ່ຮັ່ງມີຜູ້ທີ່ໄດ້ປະໄວ້ເປັນທົ່ງຫຍ້າ ເພື່ອການລ້ຽງສັດ"*

ການຂາຍທີ່ດິນບັນທຶກລະຫວ່າງ 2010-2014

	% ຂອງຄອບຄົວ ໄດ້ຂາຍບາງທີ່ດິນ	ຄ່າສະເລຍເນື້ອທີ່ ດິນທີ່ຂາຍ (ຮຕ/ ຄອບຄົວ)
ຫ້ວຍເພັດ	**10%**	2.54
ຫ້ວຍລອດ	**10%**	1.15

2. ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ທົ່ງນາ ໃນເຂດຕອນໃຕ້ເມືອງບໍ່ແຕນ

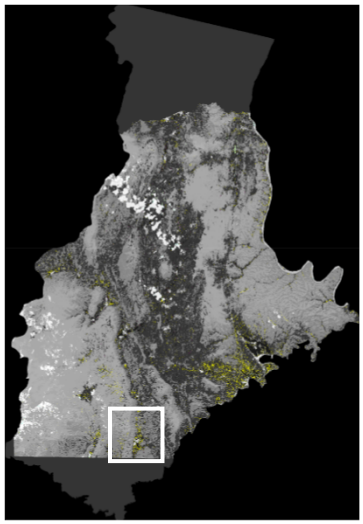

- ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ທົ່ງນາທີ່ (pixel ສີເຫຼືອງ) ເຂດ ບ້ານຫນອງ ຜັກບົ້ງ, ບ້ານທານາງ.
- ແຮງຂັບເຄື່ອນໂດຍແມ່ນ ການລົງທຶນໃຫ່ມ່ຂອງລາຍຮັບຈາກການປູກ ພືດເຂດເນີນສູງ ເຂົ້າໄປໃນການບຸກເບີກທີ່ດິນນາໃຫມ່.

ລາຍໄດ້ສະເລຍຂອງຄົວ
(ບາດ/ປີ, 2004-2013)

	2004	2008	2013
ຫນອງຜັກບົ້ງ	36 920	78 007	**139 122**
ທານາງ	27 100	68 773	**128 867**

ພື້ນທີ່ປູກສະເລຍທີ່ດິນນາ
(ຮຕ /ຄົວເຮືອນ, 2005-2014)

	2005	2008	2014
ຫນອງຜັກບົ້ງ	0,73	0,70	**0,93**
ທານາງ	0,67	0,79	**1,01**

ສະຫລຸບ

- ຫຼັງຈາກສິບປີຂອງການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ການກະສິກຳ ແຮງຂັບເຄື່ອນໂດຍການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຜະລິດສາລີຢູ່ໃນຊຸມປີ 2000...
- ... ພວກເຮົາຍັງສັງເກດເບິ່ງການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນໃນພູມມີທັດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ທາງຕອນໃຕ້ແຂວງໄຊຍະບູລີ ແລະ ຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອ ຂອງແຂວງຊຽງຂວາງ:
  - ສືບຕໍ່ຕິດຕາມການປ່ຽນແປງຂອງປ່າໄມ້ຫ່າງ ແລະປ່າຕຶບເພື່ອການຜະລິດກະສິກຳ ໃນເຂດຫ່າງໄກ
  - ການປູກພືດ/ຄວາມຫຼາກຫຼາຍການດຳລົງຊີວິດໃນພື້ນທີ ທີ່ຜະລິດສາລີທີ່ເປັນເວລາດົນນານ.
  - ການປູກເບີກພື້ນທີ່ນາໃໝ່ ດ້ວຍພັກດັນການລົງທຶນຂອງລາຍຮັບຈາກສາລີ
  - ພື້ນທີ່ປ່າຟື້ນຟູ ໃນບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນມີດຳເນີນກິດຈະກຳນອກຈາກການເຮັດກະສິກຳ/ຂາຍທີ່ດິນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ

ສະຫລຸບ

- ຮູບແບບບາງສ່ວນຂອງການປ່ຽນແປງທີ່ເປັນສາເຫດຢ່າງຊັດເຈນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ...

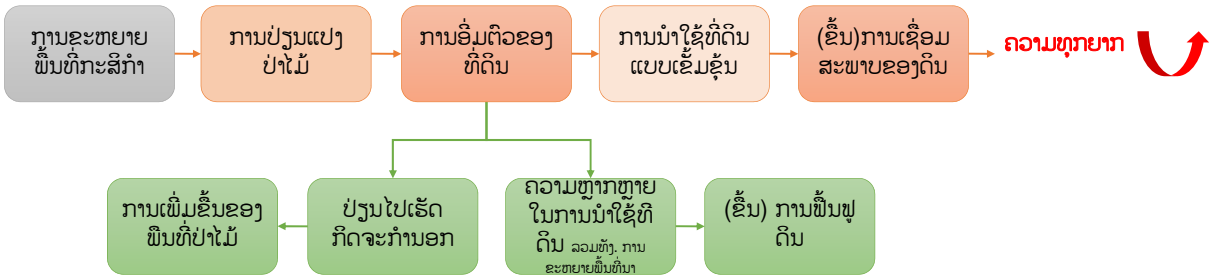

- ຮູບແບບສັງເກດອື່ນໆອັນເປັນຫົນທາງບອກເພື່ອຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະພູມມີທັດແບບຍືນຍົງຂຶ້ນຕື່ມ